

Referat

Emne:	Ekstraordinært Universitetsrådsmøde om "uddannelser i hele landet"	29. november 2021
Dato og tidspunkt:	Mandag den 29. november	ANAA
Sted:	MS Teams	anaa@sdu.dk T 4062 M 24984217
Referent:	Anya Aarenstrup	

Uddannelser i hele landet

Casper Sylvest bød velkommen til det ekstraordinære møde og mindede om, at materiale og drøftelser er fortrolige indtil SDU har fremsendt sin institutionsplan til styrelsen. Mødet har været flyttet, da det er blevet prioriteret at sikre inddragelse af samarbejdsudvalg og Akademiske Råd på fakulteterne.

Der er modtaget afbud fra Mette Præst Knudsen, som har fremsendt en række skriftlige bemærkninger, der vil komme til at fremgå i forlængelse af referatet. Kommentarerne fra dagens møde bliver bragt videre til bestyrelsen i form af et ekstrakt af kommentarerne, ligesom der kan blive tale om justeringer i de fremsendte udkast på baggrund af drøftelsen.

Jens Ringsmose redegjorde for processen i de kommende uger og måneder, hvor man vil gøre alt, hvad man kan for at SDU kan få en "rabat" i Odense. Der er et stærkt argument i, at hvis man svækker campus Odense, svækker man sandsynligvis også de andre campusser, samt at 21% af alle studiepladser allerede er på andre campusser. På bagkant af møderne i de kollegiale organer (HSU, Universitetsrådet og DSIC) vil materialet til bestyrelsen blive rettet til, og efter bestyrelsesmødet den 10. december sendes planen til ministeriet, hvorefter materialet kan offentliggøres. Deadline for den samlede proces er rykket til den 12. januar 2022.

Dokumentet er dynamisk og vil kunne ændre sig, bl.a. fordi institutionsplanen fletter sig ind i en sektorplan, men også på grund af usikkerheder i forbindelser med udflytninger, da den øvelse kræver prækvalifikation af de uddannelser, som flyttes ud.

Rolf Fagerberg roste dels den klare beskrivelse af proces og eksekvering, og dels dokumentets stærke skrivestil med gode argumenter. Han mente, at SDUs forspring i aktiviteter uden for hovedcampus i sammenligning med andre universiteter, kunne forstærkes yderligere i dokumentet, ligesom han fandt at pointen med, at hovedøkonomien genereres på campus Odense, som herigennem understøtter de mindre campusser, kunne stå tydeligere.

Han gjorde opmærksom på den nylige rapport fra Evalueringsinstituttet, der peger på, at man taber gode studerende ved at flytte pladser ud, og at der er flere omkostninger ved at have studerende i mindre byer i forhold til de større. Man kunne overveje en formulering om, at det er til skade for landet at reducere i pladser særligt i de byer, der virkelig efterspørger arbejdskraft.

Jens Ringsmose takkede for de gode pointer, og fandt det en god ide at folde sammenhængen mellem campuserne mere ud – ikke kun i forhold til økonomien, men også fagligheden. Der vil desuden blive set på en forstærkning af formuleringerne med, at det koster at flytte pladser ud.

Johanne Kirkmand var enig i, at det er et fornuftigt dokument, der er udarbejdet, men fandt, at der manglede noget information om baggrunden for beslutningerne, da det især ser ud til, at HUM rammes hårdt. Hun fandt det pudsigt lave opgørelserne i forhold til uddannelser, der ligger over sektorgennemsnittet, og så udtrykte hun bekymring for, hvad det vil kunne betyde for studiemiljøerne, når det især er kandidatuddannelser, der flyttes ud – opmærksomhed på, at der ikke opstår "pendleruddannelser"

Jens Ringsmose svarede, at fordelingen af rammen på tværs af SDU ikke er en enkel opgave, men at et afgørende kriterium har været ledighed. Man kunne have valgt andre kriterier og modeller, men det står meget tydeligt i afsnit 64 i den politiske aftale, at universiteterne skal tage hensyn til ledighed og særligt attraktive uddannelser. Kriterier, der også ligger bestyrelsen på sinde, og uddannelser med høj ledighed ville med stor sandsynlighed desuagtet kunne blive ramt i en dimensioneringsproces.

I forhold til udflytninger præciserede han, at SDU skal sørge for at lave uddannelser der er attraktive, og at campusprofilerne skal tydeliggøres med henblik på både rekruttering og sammenhængende studiemiljøer.

Thomas Buchvald Vind supplerede med at nævne, at SDU har et godt udgangspunkt, idet der allerede eksisterer studiemiljøer i alle campusbyder, så der vil ikke skulle bygges noget op fra bunden, som det gør sig gældende for de andre universiteter.

Casper Sylvest beklagede med stor bekymring som repræsentant for de videnskabelige medarbejdere på det Humanistiske Fakultet den fordeling, der lægges op til i institutionsplanen. Han anerkendte, at planen ikke er en velkommen opgave for SDUs ledelse, og at processen har været dikteret fra politisk og ministerielt hold, og han udtrykte fuld opbakning til rektoratets bestræbelser på at opnå en rabat i forhold til 10%-kravet.

Der lægges op til, at det Humanistiske Fakultet skal bære ca. 40% af reduktionen/udflytningen, og Casper Sylvest mindede om, at der er tale om et fakultet, der igennem en længere periode har været udfordret. Senest i foråret, hvor budgettilpasningsprocessen ledte til uansøgte afskedigelser – som det også var tilfældet på TEK. Dimittendledighed er et relevant kriterium, men han fandt at det var anvendt noget firkantet. Han fremhævede desuden en række særlige forhold for HUM:

- En række uddannelser på det Humanistiske Fakultet er allerede dimensioneret, og man har endnu ikke set den fulde effekt
- På grund af den såkaldte ketchup-effekt (forårsaget af fremdriftsreformen), er der i de senere år produceret en meget stor mængde humanistiske kandidater.
- Anvendelsen af absolutte ledighedstal tager ikke hensyn til forskelle i arbejdsmarkedene på tværs af hovedområderne
- Det Humanistiske Fakultet har allerede lukket flere uddannelser.

Casper Sylvest fandt derfor fordelingen urimelig hård ved det Humanistiske Fakultet, og selvom den stillede opgave på fakultetet søges løst på en efter omstændighederne fornuftig måde, påpegede han flere udfordringer ved situationen, hvis planen gennemføres. For det første at flere uddannelser, der beskæres, i fremtiden vil have en studenterbestand, der gør det vanskeligere at drive uddannelserne uden økonomisk tab. Det risikerer at udfordre fakultetets uddannelsesportefølje, da fakultetet også har en række mindre uddannelser. For det andet, at der er behov for fokus på også i fremtiden at sikre den nødvendige faglige bredde og forskningshøjde, ikke bare i de enkelte forskningsmiljøer, men også på hovedområde- og universitetsniveau. Der er en grænse for, hvor smalt et humanistisk fakultet, SDU kan have, hvis man fortsat vil fremstå attraktiv for studerende og samarbejdspartnere. Dette bør både være et fakultets- og et universitetshensyn. Det gælder

f.eks. i forhold til SDU's samlede portefølje af gymnasiefag, hvor SDU allerede på det humanistiske område er betydeligt smallere end KU og AU, som vi normalt sammenligner os med.

Casper Sylvest gentog sit håb om, at en rabat i kravet vil komme det Humanistiske Fakultet til gode, og gav udtryk for betænkelighed ved den måde, hvorpå de tre kriterier, der ligger grund for planen er anvendt. Det første kriterium (dimittendledighed) er anvendt på tværs af fakultetet med absolutte tal. Det er uklart, hvordan det andet kriterium er anvendt, mens det tredje kriterium i bilaget til planen (side 4-5) er beskrevet som om, det alene er anvendt på fakultetsniveau. Han fandt, at der ligeledes bør tages strategiske hensyn på SDU-niveau, og opfordrede til at sådanne strategiske hensyn blev tydeligere beskrevet.

Casper Sylvest anerkendte SDUs velbegrundede og offensive stil og mente, at især formuleringen på side 7, hvor SDU giver udtryk for at gå positivt ind i arbejdet for at indfri de politiske ambitioner, kan skærpes, men ligeledes i argumentationen for en reduktion (på side 15) kunne det påpeges, at SDU historisk set har løftet denne opgave, og også inden de aktuelle politiske ambitioner blev kendt.

Casper Sylvest udtrykte dog bekymring for overimplementering. I den fremlagte plan forudsættes det, at 50% af det samlede krav (10%) implementeres i løbet af de første tre år (2023-2025). De resterende 50% af reduktionskravet, som der er håb om, måske ikke skal effektueres, planlægges gennemført i de sidste 5 år (2026-2030). Det har hidtil været oplyst, at planen skal indføres lineært, men vi bør undgå at implementere for meget af planen i starten. Det bør overvejes at lave anden fordeling mellem de to perioder (40/60 eller 35/65). Det fremstår tydeligt, at det vil lette opgaven på de enkelte fakulteter, hvis modellen for implementering så sådan ud.

En sidste bemærkning fra Casper Sylvest vedrørte beskrivelsen i bilaget af inddragelsen af de kollegiale organer. Bilaget fremsendes ikke til styrelsen, men er SDUs egen dokumentation, og derfor bør hovedtræk fra drøftelserne i de kollegiale organer fremgå af bilaget, når processen med inddragelser er afsluttet.

Jens Ringsmose svarede, at der ikke findes en god løsning, idet der er fordele og ulemper ved alle valg, og at det er korrekt, at HUM tager en stor del. HUM havde i år et optag, der gør, at de kun udnytter 86% af rammen, mens f.eks. både SAMF og NAT har oplevet betydelig vækst siden 2019.

I forhold til spørgsmålet om strategiske overvejelser på universitetsniveau er det bestemt noget, der har været foretaget – bl.a. i forhold til både Vejle og Sønderborg, men på fakultetsniveau har det overvejende kriterium været dimittendledighed. I Danske Universiteter har der ligeledes været enighed om, at det primære kriterium har været ledighed.

SDU kan godt skærpe formuleringerne på side 7 og 15, men der synes at være en politisk træthed over for de universiteter, der udelukkende vil reducere.

SDU ønsker på ingen måde at overimplementere. Baseline er 2019, og vi skal ramme 10% i 2030. Der er tale om en lineær indfasning, som vi har forsøgt at ramme ret præcist. Der leves op til det efterspurte, men heller ikke mere.

Casper Sylvest fandt det sært, at 2019 er baseline for en lineær implementering, når denne først kan påbegyndes i 2023. Han opfordrede rektoratet til at undersøge, om der kan rykkes ved den beslutning. Herudover spurgte han, om en evt. reduktion også vil blive omsat lineært, og til det svarede Jens Ringsmose, at det vil komme til at afhænge helt af rabatten og de betingelser, der knyttes til den.

Thomas Buchvald Vind svarede, at styrelsen er meget bevidst om, at det er en voldsom øvelse for universiteterne med 2019 som baseline, men at der synes at være tale om en ny måde at regulere optaget på. De har anerkendt, at SDU er et meget regionalt universitet, men det vil formentlig ikke blive vel modtaget fra ministeriel side, hvis SDU forsøger at få reduceret til 0%.

Thomas Schmidt bakkede op om formuleringerne i dokumentet og foreslog at bringe SDUs styrkeposition på efter-/videreuddannelse strategisk i spil.

Han spurgte herudover til den interne kommunikation, og hvad der bliver gjort i forhold til at adressere både SDUs holdning og strategi i de decentrale miljøer, idet der er medarbejdere, der har givet udtryk for bekymring.

Jens Ringsmose svarede, at planen forhåbentligt godkendes på bestyrelsesmødet den 10. december, hvorefter der i den følgende uge kan kommunikeres bredt ud. Han bad om input til, hvordan rådet bedst ser, der kommunikeres internt.

Tina Ellehuus Larsen foreslog at lave en form for online session, hvor der kan stilles spørgsmål til ledelsen.

Johanne Kirkmand tilsluttede sig vigtigheden af intern kommunikation for at undgå, at der opstår usande fortællinger i organisationen.

Casper Sylvest opfordrede til åbenhed og realistisk kommunikation både i forhold til usikkerheder og mulige konsekvenser, når hovedtrækkene i institutionsplanen er meldt ud.

Thomas Buchvald Vind svarede, at SDU generelt i den løbende kommunikation har forsøgt at fortælle, at vi står stærkt med flere campusser, og at vi tilstræber at få en rabat. Vi skal alle hjælpe hinanden med at tale SDUs styrkepositioner op, og vi har gang på gang på vist, at SDU er stærkest, når vi står sammen og samarbejder på tværs af VIP, TAP og studerende.

Thomas Schmidt erklærede sig enig i Thomas Buchvald Vinds pointe med at slå på SDUs styrker, men også at den interne kommunikation er vigtigt både på universitets- og fakultetsniveau.

Casper Sylvest spurgte ind til, om det er korrekt, at der ikke skal meldes konkrete reduktioner ind på enkelte uddannelser (side 8)?

Thomas Buchvald Vind svarede, at ræsonnementet bag er, at SDU helst ikke vil kunne afkræves noget, der ikke bliver behov for.

Casper Sylvest sluttede mødet med at takke for de mange gode input og mindede om, at det ordinære møde den 7. december vil blive afholdt i BMB Seminarrum.

Kommentarer til materialet fra Mette Præst fremsendt pr. mail den 28. november:

1. Det er positivt, at SDU spiller med på kravet om regionalisering af uddannelser. Udmeldingerne fra CBS og KU giver dog anledning til at frygte, at SDU kan komme til at tage en forholdsvis større del af den nationale regionaliseringsdagsorden, end der umiddelbart er lagt op til. Dette kan være tilfældet, hvis de andre universiteter får held med deres meget negative dagsorden med udelukkende at lukke uddannelser og ikke flytte ud.
2. Jeg har samtidig en bekymring, da jeg lige nu ser en overimplementering fra SDUs side. Periode 1 løber frem til 2025, men reelt set vil perioden kun starte medio 2022 (i bedste fald – når den nationale sektorplan er klar) og frem til 2025. Det er meget kort tid at implementere store ændringer – især udflytningerne må forventes at kræve en del forberedelse og implementering. I mine øjne bør SDU derfor sænke den %-vise fordeling fra 50% ned til 33 eller måske 40%. Se her også min senere kommentar (6) omkring kobling til forskningsmiljøer.
3. Der er en ikke kendt (men formodentlig ganske stor) pris på regionalisering. Fx flytter SAM en uddannelse til Slagelse, men Cand.merc.-programmerne er i vid udstrækning samlæst, så der vil være

en forholdsvis stor omkostning at bære ved en reduktion af antallet af studerende i Odense samtidig med opbygning af nye lignende fag i Slagelse. Derudover er der en bagvedliggende intern forskydning af omkostningerne mellem fakulteterne ved udflytning, idet en del af de lukningsramte uddannelser samlæses på tværs af fakulteterne. Det gælder fx Negot på Hum og Product Development and Innovation på TEK, hvor SAM **som eksempel** (tilsvarende mønstre kan sikkert også findes på andre dele af planen) har en pæn del af undervisningen. Dette syntes jeg bør frem i lyset og tages med i betragtning når næste fase planlægges. Dybest set mener jeg, at SDU bør beregne prisen for regionaliseringsplanerne med hhv. manglende indtægter og omkostninger til udflytning, øget koordinering og forskningsopbygning.

4. Jeg syntes, det er et positivt og spændende tiltag at give campusserne profiler. Disse bør bearbejdes og udvikles yderligere i de kommende måneder så sammenhæng mellem forskningsmiljøer, uddannelser og kobling til erhvervslivet styrkes. Optimalt set vil det samtidig hjælpe til med at styrke forskningsprofilerne på de enkelte campusser, hvilket også kan styrke rekrutteringen af medarbejdere. Dog undrer jeg mig over profilen i Slagelse, hvor udmeldingen fra KU og CBS omkring Humaniora fag kunne give anledning til en øget tilstedeværelse i Slagelse med forskningsopbygning sammen med uddannelsesopbygning. Der kunne skabes et kraftfelt med afsæt i allerede opbyggede miljø. Desværre er dette ikke indarbejdet som en mulighed i planen.
5. Jeg mener grundlæggende, at der bør indarbejdes mere strategisk råderum i Odense, som fx SAM har indarbejdet ekstra pladser. Der vil opstå behov for nye uddannelser baseret på efterspørgsel fra omkringliggende samfund. På nuværende tidspunkt vil det skulle modsvares af tilsvarende reduktion andre steder (under antagelse om fuld kapacitetsudnyttelse i Odense). Her tænker jeg især på de tidligere udmeldinger om, at klimacenterets finansiering delvist skal hentes via uddannelser. Men hvilke fakulteter skal afgive pladser – og hvor mange? Det er på nuværende tidspunkt en reel problematik, at der ikke er taget højde for dette og kan give klimacenteret en lidt hård start.
6. Jeg mener, det er helt afgørende, at ledelsen eksplicit tager højde for opbygning af forskning i de byer hvortil der flyttes uddannelser. Det er afgørende, at forskning og uddannelse følges ad, og at vi ikke forlader os på et "flyvende vikarkorps". I den nuværende plan er dette ikke eksplicit beskrevet. Jeg ved, at den foreslåede Cand. Merc. i Slagelse giver mening, da den udvikles af og kobles til den revitaliserede forskningsenhed fra IVL. Men det er ganske uklart i hvilket omfang det gør sig gældende for andre udflytningsplaner. Derudover vil et "flyvende vikarkorps" betyde dårligere anvendelse af ressourcer pga. transport, lavere arbejdsglæde og mindre fokus på forskning. Dette er kort nævnt på s. 7: "uddannelse og forskning går hånd i hånd – det gælder også ved opbygning og udflytning af studiepladser i campusbyerne."
7. Til slut vil jeg nævne en bekymring omkring et campus i Vejle. SDU kender om nogen prisen for lokale campusområder og udfordringen med at skabe kritisk studentermasse, studiemiljø og ikke mindst sunde økonomiske rammer. Jeg mener derfor, det bør overvejes om udflytning af IT uddannelser med fordel kan understøttes og opbygges fra Kolding. Der bør som minimum være lokale fagmiljøer med stærk interesse og drivkraft for at igangsætte et sådant initiativ. Min bekymring er dog som nævnt ovenfor at miljøet vil blive lille og uden kritisk masse. Det vil under alle omstændigheder kræve en anseelig strategisk investering.
8. Mindre kommentar:
 - a. P. 16: Jeg mener, der er flere områder, hvor der understøttes lokale arbejdspladser. Fx i Odense og på Fyn generelt med understøttelse af de statsligt udflyttede arbejdspladser. Den del kunne man med fordel styrke i beskrivelsen.